

AMHA

ACTA MEDICO- HISTORICA ADRIATICA

2003;1:1-124

Rijeka, 2003.

SADRŽAJ/CONTENTS

Ante Škrobonja: Pozdrav čitateljima	7
Dear reader	9
Amir Muzur: O moru kao ispitu ljudskog karaktera.....	10
About the Sea as a Test for Human Character	11
Antun Giron: Zdravstvena problematika u arhivskome fondu zemaljskoga sabora Istre / Healthcare Problems in the Archives of the Territorial Parliament of Istria	13
Ante Škrobonja, Darko Manestar, Mirjana Manestar: Beiträge von dr. Georg Catti in der Laryngologie der Jahrhundertwende / Contribution of dr. Georg Catti in Laryngology in Transition from 19th to 20th Century.....	27
Eduard Pavlović, Armin Štuk: Podudarnost određenih boja i okusa / Certain Colours Match with Certain Tastes	41
Darko Jakovac, Zlatko Tomašić, Ante Škrobonja: Organizacija primarne zdravstvene zaštite Doma zdravlja Rijeka na ličkoj bojišnici tijekom Domovinskog rata od 1991. do 1993. / Organization of Primary Health Care by the Rijeka Health Center on the Lika fireline during the War in Croatia from 1991 to 1993	55
Mario Sforza: Note di medicina tradizionale in Kenia / Essay on Traditional Medicine in Kenia	71
Vladimir Dugački: Ginekologija, porodništvo i primaljstvo u Hrvatskoj između dvaju svjetskih ratova / Gynecology, Obstetrics, and Midwifery in Croatia between the two World Wars.....	75
Vladimir Uremović, Ivan Vukelić: Doprinos dr. Ivana Majnarića (1882.-1953.) u radikaciji malarije i razvoju zdravstvenog turizma na otoku Krku / Contribution of dr. Ivan Majnarić (1882-1953) to the Eradication of Malaria and Development of Health Tourism on the Island of Krk.....	85
Mirjana Randić, Aida Brenko: Narodna medicina / Folk medicine..	91
Ante Škrobonja: In memoriam	
Mirko Dražen Grmek (1924.-2000.)	97
First Scientific Meeting: "Rijeka and its Inhabitants in Medical History"	103
Second Scientific Meeting: "Rijeka and its Inhabitants in Medical History"	117

Poštovani čitatelji,

Otvorivši prvu stranicu novog časopisa AMHA - ACTA MEDICO - HISTORICA ADRIATICA postali ste svjedocima ostvarenja jedne davne želje skupine riječkih entuzijasta, intelektualaca raznih profila, koje gotovo već 37 godina okuplja ljubav prema izučavanju medicinske prošlosti. U želji da proširi suradnju s istomišljenicima, kako u domovini, tako i u susjednim zemljama, u Hrvatskom znanstvenom društvu za povijest zdravstvene kulture sa sjedištem u Rijeci sazrijele je ideja o pokretanju vlastitog glasila. Nakon dugih priprema definirana je koncepcija iz koje se je nametnulo i ime časopisu: AMHA - ACTA MEDICO - HISTORICA ADRIATICA. Tako smo, u želji da to postane prepoznatljiv međunarodni časopis već i naslovom naglasili da nas primarno zanimaju:

- Medicinska prošlost naroda koji svojim zemljopisnim i povijesnim određenjem pripadaju jadranskoj i srednjoeuropskoj kulturnoj tradiciji;

- Njihove međusobne povijesno-medicinske veze i suradnja te tragovi koje su ostavili u drugim sredinama;

- Ostale teme koje se svojim pristupom na bilo koji način uklapaju u kontekst multikulturalnog jadranskog okruženja;

No, ne želeći se zatvarati u stroge formalne zemljopisne i povijesne okvire, osim tih tema, uredništvo će po svojoj procjeni objavljivati i druge priloge.

Vođeni osnovnom idejom, u Savjet časopisa su pozvani ne samo brojni ugledni povjesničari medicine i medicinskih struka, već i polihistori, prirodoznanstvenici, antropolozi, etnolozi, povjesničari umjetnosti, filozofi, sociolozi, teolozi, pravnici... iz svih jadranskih i drugih

zemalja. Da smo bili na dobrom putu vrlo brzo je potvrdio izuzetan odaziv uglednih znanstvenika koji su prihvatili biti članovima Savjeta časopisa te veliki broj prispjelih i najavljenih članaka na raznim jezicima iz više zemalja.

Skupivši dovoljan broj kvalitetnih radova, s prva dva tiskana broja izlazimo uoči našeg tradicionalnog znanstvenog skupa "Rijeka i Riječani u medicinskoj povjesnici" 28. i 29. studenog 2003. a zatim slijedi i promocija putem Interneta na vlastitim web stranicama.

U nadi da će vas čitanje narednih stranica potaknuti na daljnju suradnju, kao glavni urednik AMHA - ACTA MEDICO - HISTORICA ADRIATICA, unaprijed vam se najsrdajnije zahvaljujem na priložima i svim korisnim sugestijama.

Uz osobito poštovanje
Prof. dr. sc. Ante Škrobonja
Glavni urednik

Dear Reader,

By taking in your hands the new journal AMHA - ACTA MEDICO - HISTORICA ADRIATICA, you became the witness of realization of an old desire of a group of intellectuals-enthusiasts from Rijeka, who during almost 37 years have been gathered by love toward medical history. Wishing to spread the collaboration among those thinking in the same way, in the homeland as well as in neighbouring countries, Croatian Scientific Society for the History of Medical Culture, with its seat in Rijeka, launched the idea of starting its own journal. After long preparations, the concept was defined, which imposed also the name to the journal: AMHA - ACTA MEDICO - HISTORICA ADRIATICA. In this way, we stressed that we are primarily interested in:

- Medical history of the nations geographically and historically belonging to the Adriatic and Central-European cultural tradition;
- Medical-historical relations among those nations and the traces they have left in other cultures;
- Other topics related to the multicultural context of Adriatic region.

Beside those topics, also welcome are contributions on medical history from other parts of the world.

We invited to join the AMHA Editorial Council distinguished medical historians, but also epistemologists, anthropologists, ethnologists, art historians, philosophers, theologians, sociologists, and others, both from Adriatic region and from other parts of the world. The response has been very good and a number of papers in various languages have already been received by the Editor.

Our intention is to present the first two issues in the occasion of the traditional scientific meeting "Rijeka and its inhabitants in Medical History", which will take place on November 28-29, 2003 in Rijeka. The promotion of the issues on the Journal Internet site will follow.

Hoping that the reading of the following pages will motivate you for a future collaboration, I thank you most cordially in advance for your most useful suggestions and contributions.

Prof. Ante Škrobonja, MD, PhD
Editor-in-Chief

O moru kao ispitu ljudskog karaktera

(u povodu izlaska prvog broja Acta medico-historica Adriatica)

Ima njih za koje more ostaje trajnim misterijem: poput barbara, koji su se upravo doklatili iz dalekih stepa na umornim konjima i prašnjim zapregama, oni za čitava svog života ništa ne stižu pročitati s te indigoplave ploče, za njih pune titravih nerazumljivih piktograma. Za takve, neosjetljive na njega, more je samo i jedino razdjelnica i prepreka koja zaustavlja narode i drži ih na odstojanju. Kako ne poštuju more i ne znaju sagledati ga u svim njegovim dimenzijama, takvi ne znaju iskoristiti njegove glavne resurse i redovito od mora stvaraju moru i opterećenje.

Za one druge, pak, koji odrastaju s morem razvijajući ovisnost o njemu, ta ista površina nudi poruke jasne kao dan, poruke koje smiruju okolna brda i upućuju sve koji k moru silaze na suradnju i prijateljstvo. Za takve, more nije tekući purgativ i stanište riba, već modifikacija navika, ideja i ambicija, pogled na svijet i u svijet. Oduzeti ga, po njima znači zatvoriti dotok svježine u jednu nacionalnu ili individualnu pamet, presjeći sve konope ispražnjenog transatlantika i ostaviti ga da pluta tup i nezainteresiran za vlastitu rutu. Imati more, pak, znači prepustiti vlastitu fizionomiju modelirajućim igrama njegova aerosola, odrediti svoje mjesto među orijentirima otoka i obala i useliti u tako uređenu topografiju sve svoje snove kao doživotni sobni namještaj.

Shvaćajući jadranski bazen kao metaforu suživota naroda koji ga, stjecajem povijesnih okolnosti, okružuju ili se manje izravno oslanjaju na njega, namjera je ovog časopisa upravo da propagira vrijednosti i ideje koje dijelimo, podsjećajući tako na zasade bogate zajedničke jadranske kulturne tradicije na koju možemo biti ponosni.

Amir Muzur

About the Sea as a Test for Human Character

(In occasion of the first issue of *Acta medico-historica Adriatica*)

There are those for who the sea remains an eternal mystery: like barbarians, drifted along from distant steppes on tired horses and dusty teams, during their entire life they do not manage to read anything from that indigo-blue plate, to them full with flickering unintelligible pictograms. For such ones, insensible to it, the sea only is a separating element and a hindrance stopping peoples and keeping them on distance. Since they do not respect the sea and do not know to view it in all its dimensions, such ones do not know how to exploit its major resources and therefore they regularly transform the sea into an incubus and burden.

For the other ones, who grow up together with the sea, developing dependence on it, that same surface offers messages as clear as a day, messages calming down the surrounding hills and directing all those coming down to the sea toward cooperation and friendship. For such ones, the sea is not a liquid purgative and a fish dwell, but a modification of customs, ideas, and ambitions, a view upon the world and into the world. To take it away, after their opinion, means to close the inflow of freshness into a national or individual mind, to cut off all the ropes of an emptied ocean-going ship and to let it float dull and indifferent for its own route. To have a sea, on the other hand, means to give one's own physiognomy up to the modeling games of its aerosol, to establish one's place among the landmarks of the islands and shores, and to move into such an arranged topography all one's dreams as life-long household furniture.

Considering the Adriatic basin a metaphor of symbiosis of the peoples that, due to historical circumstances, surround it or lean on it in a less direct way, the goal of this Journal precisely is to promote the values and ideas that we share, reminding thus of the fundamentals of a rich common Adriatic cultural tradition we can be proud of.

Amir Muzur